

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

12. De Cognatione legali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

prosit, & alteri obstat, ut docet communis cum Panorm. in c. 2. in fin. h. t. cui non improbabili- ter contradicit Coninck *disp.* 34 *dub.* 8. n. 69. propter d. c. 2. ubi dicitur, conjugem con- jugi in tali casu debitum non debere subtrahe- re, consequenter supponitur, utrumque con- jugem retinere jus exigendi. Quidquid sit, hoc certum est, quod si pater ex necessitate, vel per ignorantiam baptizet, aut suscipiat pro- priam prolem, debiti petitionem non impedi- ri, cum per actum inculpabilem, aut necessa- rium non debeat præjudicari matrimonio stanti. d. c. 2. h. t. c. ad limina. causa 30. q. 1.

§. VII.

20 *Contraria* cognationi spirituali, & ejus im- pedimento est dispensatio, quâ tollitur. Ubi discernenda paternitas spiritualis à compater- nitate: in illa S. Pontifex nunquam, vel diffi- cillimè, in ista verò facile dispensat, modò sub- sit justa aliqua causa; eò quod indecentius sit contrahere cum filia spirituali, quàm cum compatre, seu commatre: quippe regenera- tio spiritualis, ex qua hujusmodi filiatio con- surgit, assimilatur generationi carnali, ex qua filiatio naturalis oritur, quæ dispensationem omnino non admittit. Hinc necesse est ad im- petrandam dispensationem circa impedime- tum cognationis spiritualis exprimere in sup- plicatione provenientiam hujusce impedi- menti ad hoc, ut sciri possit, an super compa- ternitate, vel paternitate petatur dispensatio. Vinc. de Just. de *Dispens. matr.* lib. 2. c. 5. n. 72.

TITULUS XII. De Cognatione legali.

SUMMARIA.

1. Descriptio cognationis legalis. 2. Divisio. 3. 4. Origo. 5. usque 9. Inter quas personas obtineat? 9. 10. An etiam ex Adoptione, vel unione prolium proveniat? 11. Ejus effectus. 12. Quomodo tol- latur?

Altera species cognationis, quæ matri- monium impedit, dirimitque, est co- gnatio legalis.

§. I.

Definitur cognatio legalis, quod sit pro- pinquitas, sive conjunctio personarum, per adoptionem legitimam contracta, ob quam inter certas personas matrimonium non ad- mittitur.

§. II.

Dividitur cognatio legalis in paternitatem, & fraternitatem, & affinitatem.

Paternitas legalis est inter Patrem adop- tantem, & adoptatum, ejusque liberos, aut descendentes, si in ejus potestate existant, sicut existunt nati ex filio, non item nati ex filia: cum enim hi non sequantur conditionem, & familiam matris, sed patris, ideo inter illos, & patrem adoptivum, qui arrogavit matrem, nulla videtur esse cognatio, & impedimentum §. *ergo non omnes.* 1. *Instit. de Nupt.* l. *quin- stiam* §. 5. ff. de *Ritu nupt.* Gloss. in c. un. h. t.

Fraternitas legalis contrahitur inter eos, qui à latere per adoptionem conjuncti sunt: nempe inter liberos adoptivos, & liberos naturales in potestate Patris adoptivi adhuc constitutos. Inter ipsos verò fratres adoptivos, id est, ado- ptatos ab eodem Parente, & liberos naturales ceteros, qui potestati Patris adoptivi subje- cti non sunt, & tantò magis illegitimos nulla jure statuta est legalis cognatio, aut impedi- mentum. §. *inter eas* 2. *Instit. de Nupt.* l. 17. ff. de *Ritu nupt.* Zoël. h. t. n. 4. & 6. Dissentit Panorm. in c. un. n. 4. & 6. Eod. hanc lega- lem cognationem, & prohibitionem ad libe- ros quoque illegitimos extendens.

Affinitas legalis reperitur inter adoptan- tem, & uxorem adoptati, quæ est illi instar nuris; & e contra inter adoptatum, & uxo- rem adoptantis, quæ est ipsi instar novercæ. l. *adoptivus.* 14. ff. de *Ritu nupt.* item inter adoptatum, & matrem adoptantis, ejusque

matertem. d. l. quin etiam. § 5. §. 1. ff. de Rit. nupt.

§. III.

Causa efficiens cognationis legalis, hujusq; impedimenti, alia est remota, alia proxima.

Remota est Jus Civile, & Canonicum: nam primitus hæc cognatio, ac impedimentum inventum, & introductum est à Jure Civili, atque hinc nomen cognationis legalis traxit. Deinde verò à Jure Canonico receptum, & approbatum est, quoad paternitatem in c. isa diligere. 1. causà 30. q. 3. quoad fraternitatem in c. per adoptionem. 6. ead. q. 3. & c. un. h. t. quoad affinitatem autem consuetudine Ecclesie, nullo S. Pontifice contradicente. Sylvester V. matrimonium 8. q. §. 1. Panorm. ad Rubr. h. t. n. 1.

Causa efficiens proxima hujus cognationis, & impedimenti est adoptio, cujus duæ sunt species, arrogatio scilicet, quæ paterfamilias, sive homo sui juris auctoritate Principis in filium, vel nepotem assumitur, & adoptio in specie, quæ filiusfamilias, seu is, qui sub patria potestate constitutus est, auctoritate tantum inferioris Magistratus in filium adsciscitur. Quoad effectum hæc duæ species in eo differunt, quod arrogatus transeat in potestatem, ac familiam arrogantis, non autem adoptatus nisi ab avo paterno, vel materno adoptetur. §. sed hodie. 2. Instit. de Adopt. l. 10. C. eod.

§. IV.

Subiectum cognationis legalis sunt personæ quas inter contrahitur, & dirimit matrimonium. Ut verò constet, quænam sint personæ illæ.

Dico I. In linea recta contrahi cognationem legalem, & impedimentum matrimonii inter adoptantem, & adoptatum, & descendentes adoptati legitimos, & naturales, qui tempore adoptionis erant in ipsius potestate, vel postea durante adoptione nati sunt, usque ad quartum gradum, imò probabiliter in in-

finitum. arg. §. 1. Instit. de Nupt. l. quin etiam. § 5. ff. de Rit. nupt. Sanchez lib. 7. disp. 63. n. 34. Inter adoptantem, & parentes adoptati nulla est cognatio: cum enim parentes per filii adoptionem non transeant in familiam adoptantis, & non fiant agnati, neque cognati legales fieri, & esse possunt, per Text. in l. qui in adoptionem. 23. ff. de Adopt.

Dico II. In linea collateralis vinculum cognationis legalis matrimonio impedimento esse inter ipsum adoptatum, & omnes illos, quibus agnoscitur, id est, qui sunt in potestate & de familia ipsius adoptantis, ipsi adoptato ex latere venientes, ut filii naturales, & legitimi adoptantis, & nepotes ex filiis non etiam nepotes ex filiabus, aut alii quicumque cognati, præsertim illegitimi. §. 3. Instit. de Nupt. d. l. quin etiam. § 5. ff. de Rit. nupt. c. per adoptionem. causà 30. q. 3. c. un. h. t.

Dico III. Cognationem legalem per modum affinitatis dirimere matrimonium inter adoptantem, & uxorem adoptati, item inter adoptatum, & uxorem adoptantis. 1. adoptivus. l. 4. ff. de Rit. nupt. imò etiam inter adoptatum, & matrem adoptantis, ejusque materteram, ut quæ Parentum locò habentur. §. item amitam. §. Instit. de Nupt. l. 55. ff. de Rit. nupt.

Cæterum cognatio legalis, & hujus impedimentum maximè inter personas illustres obtinet: Legimus enim, quòd Julius Cæsar olim Augustum, Augustus Tiberium, Nerva Trajanum, Justinus Justinianum adoptaverit. Schneidew. & Rittershus. ad tit. Instit. de Adopt. n. 3. Harprecht Eod. n. 2. & 3. Idem invenimus factum esse à Friderico I. Electore Palatino, qui etiam filio suo adoptivo omnes regiones reliquit. Et licet hodie adoptionem, & consequenter legalem cognationem ab aula recessisse, multi contendant cum Grænewegen de Legib. abrogat. ad Instit. de Adopt. meritò tamen de eo dubitatur: nam

et si moribus nostris non adeo solita sint veræ adoptiones, eapropter tamen nondum penitus earum usus sublatus est, ut optimè probat Samuel Stryk *de Usu modern. Pandect. lib. I. tit. 7. §. 1. & seqq.*

§. V.

9 *Forma cognationis legalis, ac impedimenti huius consistit in vinculo quodam ex legitima adoptione contracto. Ubi se insinuat controversia: an cognatio legalis, quatenus est impedimentum dirimens, tam ex adoptione in specie, quàm ex arrogatione nascatur?*

Quòd hæc cognatio etiam ex pura adoptione oriatur, tenent Gutierrez *de Matr. c. 102. n. 5.* Navarr. *in Sum. c. 22. n. 44.* Panorm. *in c. un. h. t. num. 5.* propterea, quia jus utrumque Civile. & Canonicum, ubi de hoc impedimento disponit, loquitur generaliter de adoptione, nec distinguit inter adoptionem, & arrogationem; quando autem lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, arg. l. 32. ff. *de Recept. qui arbit. & l. de pretio ff. de Public. in rem act.*

Econtra Layman *in Theol. moral. lib. 5. tr. 10. p. 2. c. 7. n. 3.* Dian. *p. 4. tr. 4. resol. 120.* Canif. & Zoëf. *t. 1. docent,* solum ex arrogatione, & adoptione ab ascendente facta naici impedimentum matrimonii, quibus subscribo: quia hoc impedimentum à jure tam Civili, quàm Canonico primò quidem, & principaliter introductum est propter subjectionem, & potestatem patriam, secundariò autem ad præcavendum periculum fornicationis, quod alioquin imminet inter personas sub eadem patria potestate, & in eadem domo affiduè commorantes, ut tradit S. Th. *4. sent. d. 42. q. 2. a. 2.* atqui in adoptione in specie, nisi facta sit ab aliquo ascendente, cessat utraq; ratio, cum adoptatus nec in potestatem, nec in familiam, aut domum adoptantis transeat. §. 2. *Instit. de Adopt.* Aliunde etiam impedimenta matrimonii, utpote odiosa, potius

restringenda, quàm extendenda sunt, consequenter quæ de adoptione dicuntur, de perfecta solum adoptione, seu de arrogatione accipi debent.

In argumento contrario supponitur, non probatur, quòd leges, aut Canones indistinctè loquantur de quavis adoptione, quando sermo est de impedimento matrimonii, etenim, ut expendentii facile patebit, §. 1. & 2. *Instit. de Nupt. l. 14. 17. & 55. ff. de Ritu nupt.* quibus potissimum innititur impedimentum cognationis legalis, expressè loquuntur de arrogatione, & ad sensum horum Textuum quoque loquuntur SS. Canones generaliores, ut qui ad jus Civile se referunt. *per c. ita diligere. causa 30. q. 3.*

Certè ad unionem prolium, quæ liberi utriusque conjugis ex alio matrimonio jam suscepti ita parificantur, ut æqualiter in bonis utriusque tam paternis scilicet, quàm maternis succedant, impedimentum cognationis legalis, tanquam strictæ interpretationis, nullatenus extendendum est, siquidem propriè hæc unio adoptio non est, quamvis adoptioni assimiletur, cum privigni, & privignæ hoc modo quasi in naturales liberos assumantur. De hac, ejusque requisitis videatur Gail. *1. observ. 125.* Stryk *l. cit. §. 9. & seqq.*

§. VI.

Effectus cognationis legalis, atq; huius impedimenti est, quòd impediatur, & dirimat matrimonium subsequens, sed diversimodè: enim verò paternitas legalis matrimonium dirimit in perpetuum, etiam adoptione legitime dissoluta. c. 1. causa 30. q. 3. §. 1. l. de Nupt. l. 55. de Ritu nupt. Idem DD. communiter tradunt de affinitate legali, quæ est inter adoptatum, & uxorem adoptantis. *d. l. 55. & l. 14. ff. Eod.* idque ob specialem reverentiam, & honorem legitimis parentibus, & qui eorum loco habentur, debitum, in quo hoc impedimentum potissimum fundatur. Fraternalitas ve-

ro legalis, quæ datur inter carnales filios adoptantis & adoptatum, inter eos matrimonium in perpetuum non dirimit, sed tam diu tantum, quamdiu durat adoptio, & filii sive carnales sive adoptivi sunt sub potestate adoptantis. *per c. un. h. t. l. 17. ff. de Rit. nupt. Rmus Maurus Oberascher de Matr. c. 4. §. 5.*

§. VII.

12. *Contraria cognationi legali, ejusque impedimento est dispensatio, quæ tollitur; quamvis verò prorsus dubitandum non sit, S. Pontificem posse in hoc impedimento dispensare, in linea tamen recta, sicut & in affinitate legali difficillimè, & non nisi gravi ex causa dispensat. Quod lineam transversalem, seu fraternitatem legalem attinet, in ea raro petitur dispensatio, quandoquidem in promptu est emancipatio, quæ cognationis legalis impedimentum amoveatur ita, ut adoptatus citra ullam dispensationem cum filia carnali adoptantis matrimonium inire possit. Sanchez lib. 7. disp. 63. n. 24.*

TITULUS XIII.

De eo, qui cognovit consanguineam uxoris suæ, vel sponsæ.

13. *Perpectâ cognatione spirituali, & legali videndum porro de cognatione naturali, quæ in vulgari sermone consanguinitatem, & affinitatem complectitur juxta c. quod autem. §. causâ 35. q. 5. ubi ita Alexander: quod autem frater, sororve uxoris tua cognati tui dicuntur, equivocationis jure fit. Etsi quidem S. Pontifex hic attingit affinitatem contractam ex copula habita cum consanguinea uxoris, vel sponsæ, nos verò, quia hæc cum consanguinitate, & affinitate legitima omnino connexa est, de iis simul tractabimus in ullo sequenti.*

TITULUS XIV.

De Consanguinitate, & Affinitate.

DUæ ergo sunt partes hujus tituli: prima exhibet impedimentum consanguinitatis; altera impedimentum affinitatis.

Pars I.

De Consanguinitate.

SUMMARI A.

1. Consanguinitas quid nominis? 2. Quid rei? 3. 4. 5. Quotuplex? 6. 7. 8. Origo consanguinitatis, & quo jure dirimat matrimonium? 9. 10. 11. Quos inhabiles ad matrimonium contrahendum? 12. 13. 14. Traduntur regule computandi gradus consanguinitatis. 15. 16. Adducuntur ejus effectus. 17. 18. An, & quando in impedimento consanguinitatis locus sit dispensationi?

§. I.

Consanguinitas dicitur quasi una & communis sanguinitas, seu sanguinis unitas, vernacula ein Blutsverwandtnus/Blut-Freundschaft. Unde consanguinei, qui quasi ex uno & communi sanguine propagati sunt, sive qui unum, & communem sanguinem habuerunt, sicut cognati ab eo dici putantur, quasi qui unâ, communiterve orti, progenitque sunt, teste Modestino in l. non facile. 4. §. 1. ff. de Gradib. & affinit.

§. II.

Definitur Consanguinitas, quod sit propinquitas, seu vinculum personarum, ab eodem stipite descendentium, carnali propagatione contractum. D. Thom. in 4. dist. 40. q. un. a. 1.

Verba hujus definitionis: *ab eodem stipite*, intelligenda sunt de stipite propinquo: nam descendentes ab eodem stipite, seu parente, planè remoto, non sunt consanguinei: alioquin omnes homines, utpote ab eodem stipite Adamo,